

گونه‌شناسی نثر فارسی در عصر قاجار

دکتر محمد رضا حاجی آقابابایی

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی
عضو انجمن علمی هنر و ادبیات تطبیقی

حاجی آقابابایی، محمدرضا.
گونه‌شناسی ثئو فارسی در عصر قاجار / محمدرضا حاجی آقابابایی.
تهران: مهراندیش، ۱۴۰۰.

۲۲۸

۹۷۸-۶۲۲-۷۸۴۷-۹۱

PIR۳۹۰.۰ ۸۶۳/۵۰۹ ۸۵۰-۷۹۵۰

در این کتاب از «نشانه درنگ» که با علامت «مشخص می‌شود» استفاده شده است. «نشانه درنگ» نویسه مناسبی است که به جای ویرگول نابجا می‌نشینند و بسیاری از دشواری‌های خواندن درست متن فارسی را نیز برطرف می‌کند.

کوشه‌نامه‌ی نثر فارسی در عصر قاجار

- دکتر محمدرضا حاجی آقابابایی
- آماده‌سازی و نظارت فنی: مهراندیش
- چاپ اول، تهران، ۱۴۰۱ • چاپ: فشقابی
- ۵۰۰ نسخه • شماره نشر: ۲۶۷
- قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان • شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۴۷-۹۱

هرگونه خلاصه‌نویسی، تکثیر و یا تولید مجدد این کتاب، به صورت کامل و یا بخشی از آن، اعم از چاپ، کپی، فایل صوتی یا الکترونیکی بدون اجازه کتبی ناشر، ممنوع و موجب بیگرد قانونی است.

انتشارات مهراندیش

خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پایین‌تر از خیابان وحید نظری، کوچه غلامرضا قدیری، شماره ۲۲

.۹۱۲۵۵۹۱۶۰۲

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۹۳۶۵

www.mehrandishbooks.com mehrandishnashr@gmail.com

mehrandishbooks

@mehrandishbooks

درباره کتاب

در تاریخ ایران، عصر قاجار، به تعبیری، دوران گذار از جامعه‌ای سنتی به سمت وسوی جامعه‌ای مدرن به شمار می‌آید و تحولات گسترده‌ای در ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ادبی در این دوران پدید آمده است. یکی از مهم‌ترین تفاوت‌هایی که می‌توان میان ادبیات عصر قاجار و دوره‌های پیش از آن برشمود، توجه ویژه به تئرنویسی در حوزه‌های مختلف و پیدایی گونه‌های تازه در این عرصه است. با توجه به اینکه سنت ادبی ما بر پایه شعر شکل گرفته است، این رویکرد تازه از اهمیت فراوانی برخوردار است و لازم است ابعاد گوناگون آن هر چه بیشتر، مورد مطالعه قرار گیرد. پژوهش حاضر به بررسی کیفیتی نثر فارسی در عصر قاجار اختصاص دارد و تا حد امکان، جواب محقق این گونه‌ها بررسی شده است. در گزینش نمونه‌ها، تلاش شده است مطالعه انتخاب شود که نشانگر ویژگی‌های نثر آن گونه ادبی و همچنین دلایل اهمیت محتوایی باشد و خواننده با مطالعه آن‌ها، نسبت به قضایت سیاسی و فرهنگی و اجتماعی آن دوران، آگاهی بیشتری به دست آورد.

درباره نویسنده

دکتر محمدرضا حاجی آقابابایی، متولد ۱۳۴۸، دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبایی است. بیشتر فعالیت وی در زمینه مطالعات نظری ادبیات قاجار و معاصر، سبک‌شناسی و تحلیل متن است. از ایشان علاوه بر مقالات علمی، کتاب روایتشناسی، نظریه و کاربرد و همین کتاب منتشر شده است.

فهرست

۷	مقدمه
۹	فصل اول - نگاهی به تاریخ سیاسی - فرهنگی عصر قاجار
۲۰	فصل دوم - تاریخنویسی در عصر مکاحل
۶۱	فصل سوم - منشآت‌نویسی و رسایل ادواری در عصر قاجار
۸۳	فصل چهارم - تذکره‌نویسی در عصر قاجار
۱۰۸	فصل پنجم - سفرنامه‌نویسی در عصر قاجار
۱۳۴	فصل ششم - خاطره‌نویسی و یادداشت‌های روزانه در عصر قاجار
۱۶۳	فصل هفتم - متون عرفانی، فلسفی و حکمی در عصر قاجار
۱۷۲	فصل هشتم - رسایل سیاسی و اجتماعی در عصر قاجار
۲۱۸	فصل نهم - ترجمه متون در عصر قاجار
۲۲۴	فصل دهم - روزنامه‌نگاری در عصر قاجار
۲۵۰	فصل یازدهم - پاورقی‌نویسی در عصر قاجار
۲۵۸	فصل دوازدهم - ادبیات نمایشی در عصر قاجار
۲۷۸	فصل سیزدهم - نثر ادبی و داستانی در عصر قاجار
۳۱۵	فهرست منابع
